

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

14 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Prutean Vasile Xxxxx, născut la xxxxxxxxxxxx, originar și domiciliat r-nul xxxxxxxx s. xxxxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 13.04.2016-19.05.2016

2. instanța de apel: 13.06.2016-11.10.2016

3. instanța de recurs: 23.12.2016 - 14.02.2017

în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Ștefan Vodă din 19 mai 2016, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Prutean Vasile Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 450 unități convenționale, ce constituie 9.000 lei.

Acțiunea civilă a fost admisă integral și s-a încasat de la Prutean Vasile în folosul statului cheltuielile de judecată în sumă de 2.450 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că Prutean V., neavând autorizație corespunzătoare a păstrat ilegal la domiciliu său situat în s. Xxxxxxxx, r-l Xxxxxxxx mecanismul de detonare a cartușelor confecționat artizanal și 19 cartușe de calibru necunoscut și un tub similar. Conform raportului de expertiză judiciară nr. 1813-1815 din 14 decembrie 2015, s-a constatat că dispozitivul metalic, prezentat spre expertizare, este armă de foc atipică, alcătuită din țeavă, confecționată în mod artizanal și un dispozitiv vânătorească pirotehnic de semnalizare, confecționat în mod industrial, care este adaptată pentru utilizarea cartușelor de calibrul 5,6 mm, de percuție circulară, iar cele 19 cartușe prezentate spre expertizare, sunt cartușe de producție industrială, calibrul 5,6 mm, cu lovitura circulară predestinate pentru

utilizarea în calitate de muniții pentru arme de vânătoare și sportive cu țeava ghintuită (carabine, arme și pistoale) de același calibru.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului Prutean V. a fost calificată de drept în baza art. 290 alin. (1) Cod penal și anume – *păstrarea ilegală a munițiilor, fără autorizație corespunzătoare*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul, Zamfir P., prin care a solicitat casarea acesteia, în partea aplicării pedepsei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, să-i fie aplicată amendă redusă din minimumul sancțiunii infracțiunii imputate. Acțiunea civilă înaintată de procuror, privind încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2.450 lei, să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea apelului său a invocat că:

- inculpatul a recunoscut vinovăția sa în săvârșirea infracțiunii imputate și a solicitat examinarea cauzei în procedura specială pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform prevederilor art. 364¹ CPP. Totodată, acesta a recunoscut baza faptică adusă de procuror în actul de învinuire, declarând că regretă sincer cele comise;

- solicitând examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ din Codul de procedură penală, inculpatul a mizat pe reducerea, în cazul aplicării amenzii, cu o 1/4 a cuantumului minim al acesteia, stabilit de sancțiunea art. 290 alin. (1) Cod penal;

- contrar prevederilor art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, instanța de judecată a stabilit un quantum mediu al amenzii - între limitele minime și maxime astfel sancțiunea art. 290 alin. (1) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 300 până la 600 unități convenționale;

- aplicarea amenzii în mărime de 450 unități convenționale nu poate fi considerată ca o favoare, făcută de instanță inculpatului, o dată cu acceptul și solicitarea acestuia de a examina cauza în procedură simplificată, stabilită de art. 364¹ Cod de procedură penală;

- pe parcursul urmăririi penale și examinării cauzei în instanța de judecată Pruteanu V. a dat dovadă de un comportament adecvat, acesta anterior nu a fost atras la răspundere penală, se caracterizează pozitiv, este încadrat oficial în câmpul muncii;

- dispoziția instanței prin care s-a admis acțiunea o consideră nefondată, fiindcă art. 71 alin. (2) Cod de procedură civilă, nu prevede expres dreptul procurorului de a se adresa cu acțiune în interesele statului. Respectiv, nici alin. (3) al aceluiași articol nu este relevant la speță, deoarece conform acestei norme procurorul este în drept să adreseze în judecată o acțiune sau o cerere în apărarea drepturilor și intereselor statului și ale societății ce țin de: formarea și executarea bugetului; protecția proprietății aflate în posesiunea exclusivă a statului; recuperarea prejudiciului cauzat statului; contestarea contractului care lezează statul în interesele lui; declararea, în condițiile legii, a actelor normative ale autorităților publice, ale altor organe și organizații, ale persoanelor oficiale sau funcționarilor publici ca fiind nule; perceperea în beneficiul statului a bunurilor dobândite ilicit; protecția mediului înconjurător.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, a fost admis din alte motive, inclusiv din oficiu apelul declarat, fiind casată sentința și

pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Prutean V. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) Cod penal, în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29 iulie 2016.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat, că la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just ajungând la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Totodată, instanța de apel a reținut acel fapt, că în cadrul primei instanțe inculpatul prin înscris autentic, a solicitat examinarea cauzei în ordinea procedurii stabilite de art. 364¹ Cod de procedură penală, recunoscând vina în cele incriminate și a solicitat ca judecarea cauzei să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Prin urmare, deoarece inculpatul a recunoscut vina integral, s-a căit sincer de cele comise și a solicitat judecarea cauzei în baza probelor administrate la urmărirea penală, astfel la caz fiind întrunite condițiile prevăzute la art. 1 al Legii nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, respectiv nu sunt careva impedimente specificate la art. 10 al Legii menționate, instanța de apel a considerat necesar de a înceta procesul penal la faza judecării cauzei în ordine de apel.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar, declarat de către procuror, prin care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, deoarece apelul apărătorului declarat în numele inculpatului a fost greșit admis.

În motivarea recursului invocă:

- instanța de apel, la încetarea procesului penal nu a ținut cont de faptul, că prin sentință a fost admisă acțiunea civilă, cu încasarea din contul inculpatului în folosul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 2.540 lei, cheltuieli ce nu au fost achitate de către inculpat până la pronunțarea hotărârii de către această instanță;

- reieșind din art. 10 lit. k) al Legii nr. 210 privind amnistia, aceasta nu se aplică persoanei învinuite, inculpate sau condamnate, care nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este urmărit sau după caz condamnat, respectiv în cazul stabilirii unor asemenea împrejurări, în pofida faptului prezenței căinței active, instanța era obligată să respingă solicitarea inculpatului ca nefondată, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În drept, procurorul și-a întemeiat recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea

hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Potrivit recursului declarat, se atestă că autorul acestuia invocă drept temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală care prevede că, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit, de fapt nu atestă careva motive cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate sub aspectul temeiului pentru recurs prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, procurorul limitându-se doar la indicarea conținutului acestei norme procedurale, iar ca problemă de drept recurentul abordează faptul, că în prezenta speță instanța de apel nu a avut dreptul de a înceta procesul penal în privința inculpatului prin act de amnistie, deoarece ultimul nu a achitat până la pronunțarea sentinței cheltuielile de judecată, din care motiv nu poate fi aplicată Legea nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia, fapt incident interdicției prevăzute la art. 10 lit. k) a prezentei legi.

Analizând hotărârea atacată a instanței de apel, Colegiul consideră, că motivele invocate de recurent nu sânt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, ce ar servi ca temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării acestei hotărâri judecătorești adoptată, în această cauză.

Colegiului lărgit consideră hotărârea contestată a instanței de apel, ca fiind motivată în concordanță cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel aceasta cuprinzând temeiurile de fapt și de drept ce au dus, la admiterea apelului declarat în prezenta cauză din alte motive și pronunțarea unei noi hotărâri, fiind motivată just adoptarea unei asemenea soluții. La fel, Colegiul penal atestă, că instanța de apel a respectat și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, expunându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel și prin hotărârea sa a oferit răspunsuri plauzibile, detaliate și argumentate asupra acestora, în coraport cu circumstanțele stabilite în prezenta speță. Prin urmare, instanța de recurs conchide, că temeiul pentru recurs invocat de recurent și prevăzut la pct. 6) alin. (1) Cod de procedură penală nu are nici o tangență la prezenta speță.

În ce privește dezacordul procurorului cu hotărârea instanței de apel privind încetarea procesului penal în temeiul Legii privind amnistia nr. 210 din 29 iulie 2016, Colegiul penal menționează că conform art. 1 al acestei legi, aceasta se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal.

În continuare, reieșind din cele stipulate în art. 2 din Legea nr. 210 privind amnistia, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite de art. 1 din aceeași lege și nu cade sub incidența art. 10, este pasibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la

data de 29 iulie 2016, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal, aprobat prin Legea R.S.S.Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 210, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege.

Deci, până la devenirea hotărârii judecătorești irevocabile, orice instanță ordinară este în drept, în baza art. 2 din Legea nr. 210, să aplice actul amnistiei față de inculpat și să pronunțe o hotărâre de încetare a procesului penal.

Verificând incidența prevederilor Legii nr. 210 privind amnistia, menționate mai sus în raport cu circumstanțele prezentei cauze, Colegiul lărgit relevă, că în speța dată infracțiunea a fost săvârșită până la data de 24 septembrie 2015, adică până când a fost adoptată prezenta lege la data de 29 iulie 2016, iar sancțiunea maximă a pedepsei principale a infracțiunii imputate inculpatului și prevăzută de art. 290 alin. (1) Cod penal, prevede pedeapsa cu închisoare de până la 3 ani. Din perspectiva acestor împrejurări prezente, la caz, sunt aplicabile prevederile legii menționate mai sus.

Un alt aspect relevant, ce urmează a fi luat în considerație, înainte de a aplica actul amnistiei față de inculpat, instanța urmează să determine dacă acesta a manifestat căința activă față de fapta infracțională săvârșită.

Dispoziția alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 210 stipulează expres că, căința activă a persoanei se determină, în conformitate cu criteriile stabilite la art. 57 din Codul penal.

Din textul art. 57 Cod penal, este specificat că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: *persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune*. Astfel, rezultând din conținutul normei penale menționate, se conchide că, pentru aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate, este suficient să fie întrunite cel puțin unul dintre criteriile enumerate supra.

În cauza deferită judecării, Colegiul penal lărgit atestă că aceasta a fost judecată la solicitarea inculpatului (f.d. 80) în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, ceea ce se consideră contribuție activă la descoperirea infracțiunii.

La caz, procurorul invocă dezacordul cu aplicarea actului de amnistie inculpatului, deoarece instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 10 lit. k) al Legii nr. 210, în situația în care ultimul nu a achitat cheltuielile de judecată în sumă de 2.450 lei.

La aceste alegații, Colegiul menționează că, instanța trebuie să țină seama de dispoziția art. 10 lit. k) din Legea nr. 210, unde este stipulat că prevederile prezentei legi nu se aplică persoanei inculpate care nu a reparat integral prejudiciul cauzat, prin infracțiunea pentru care este urmărită.

Față de cele ce preced, se impune concluzia că instanța urmează să verifice, dacă inculpatul a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiunea comisă.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit specifică, că legislatorul a prevăzut la alin. (2) art. 219 Cod de procedură penală, că persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin:

1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală;

2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate;

3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală;

4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

În conformitate cu alin. (3) al normei supra menționate, prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru:

- tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia;

- înmormântarea părții vătămate;

- plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor;

- executarea contractului de depozit al bunurilor.

Respectiv, alin. (4) aceleiași norme procesuale stipulează, că la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Instanța de recurs reține, că în prezenta cauză penală, reieșind din lucrările dosarului ca parte vătămată nu a fost recunoscută nici o persoană, ținând cont de caracterul infracțiunii comise de inculpat și prin urmare nu sunt înaintate pretenții de ordin material sau moral cauzate nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală.

Din materialele cauzei penale se atestă, că la caz a fost înaintată acțiune civilă, însă aceasta a fost depusă de către procuror privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată și anume pentru efectuarea expertizei judiciare criminalistice în sumă de 2.450 lei.

Conform art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuieli suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Raportând prevederile art. 219 Cod de procedură penală, care definesc despăgubirile, ce reprezintă *prejudiciu cauzat nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală*, respectiv cu cele ale art. 227 ale aceluiași Cod, care dau noțiune *cheltuielilor judiciare*, se constată că acestea sunt distincte prin caracterul lor și din aceste considerente cheltuielile judiciare solicitate de procuror pentru a fi încasate de la inculpat, nu pot fi considerate ca prejudiciu cauzat prin infracțiune pentru care a fost urmărit penal inculpatul. Din aceste motive, Colegiul penal statuează, că în speța dată nu sunt prezente condițiile prevăzute la art. 10 pct. k) al Legii nr. 210 privind amnistia, iar criticile invocate de recurent în acest sens sunt nefondate, învederând și

acel fapt că însuși procurorul în acțiunea civilă și recursul ordinar înaintat, indică că suma de 2.450 lei sunt cheltuieli de judecată, adică costul expertizei judiciare criminalistice efectuate în cadrul urmăririi penale, bazându-și cerințele sale în temeiul art. 227 și 229 Cod de procedură penală, respectiv partea acuzării nu a invocat pretenții ce ar fi incidente anume despăgubirii prejudiciului cauzat nemijlocit prin acțiunile infracționale ale inculpatului, cu referiri la normele legale respective.

Generalizând cele expuse mai sus, Colegiul lărgit, apreciază ca juste concluziile instanței de apel, privind încetarea procesului penal în privința inculpatului în comiterea infracțiunii imputate în legătură cu intervenirea actului de amnistie, prevăzut de Legea nr. 210 din 29 iulie 2016.

Finalmente, Colegiul penal lărgit, concluzionează că recursul declarat în prezenta cauză este neîntemeiat și urmează a fi respins ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, în cauza penală privindu-l pe **Prutean Vasile Xxxxx**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 14 martie 2017.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion